

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
NATIONAL STATE OPERA
FESTIVAL
OF ENGLISH MUSIC
WITH THE COOPERATION OF THE STATE ORCHESTRA

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΠΕΜΠΤΗ 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1946 - 6 Μ.Μ.

FESTIVAL OF ENGLISH MUSIC

THURSDAY 21 FEBRUARY 1946 - 6 P. M.

UNDER THE PATRONAGE OF:

THE MINISTER OF EDUCATION G. ATHANASIADIS - ΝΟΒΑΣ

H. E. THE BRITISH AMBASSADOR R. LEEPER

THE HON. STEVEN RUNCIMAN (REPRESENTATIVE THE B. COUNCIL)

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - ΝΟΒΑΣ

ΤΗΣ Α.Ε. ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΕΥΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ Ρ. ΛΗΠΕΡ

ΚΑΙ ΤΟΥ STEVEN RUNCIMAN ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΒΡΕΙΤΑΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Ἡ Ἑθνικὴ Λυρικὴ Σκηνὴ εἶχε τὴν πρωτοβουλία νὰ δώσῃ μίαν συναυλία μὲ ἀγγλικὴ μουσικὴ μὴ τὴν εὐγενικὴ σύμπραξιν τῶν σολίστ, τῆς Χωρωδίας καὶ τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας. Τὰ μέσα ποῦ παρέχει ἡ σημερινὴ εὐκαιρία εἶναι κατάλληλα γιὰ ὠριμὸν εἶδος μουσικῆς· γιὰ τὸ λόγο τοῦτο καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς μουσικῆς πρέπει νὰ εἶναι αἰσθητικὸς καὶ ὄχι διδακτικὸς, τὸ πρόγραμμά μας δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἀγγλικὴ μουσικὴ στοῦ σύνολο τῆς. Ὁ "Ἐλγκαρ λ. χ. ποῦ θεωρεῖται ὁ ἐξοχώτερος Ἄγγλος συνθέτης τοῦ καιροῦ μας, ἀντιπροσωπεύεται μόνον ἀπὸ τὴ διασκευή του γιὰ χορωδία τοῦ ὕμνου «Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ τὸ Βασιλεῖα» (God save the King), μ' ὄλο ποῦ τὸ κυριώτερον ἔργον του τὸ ἀποτελοῦν ὁρατόρια, μεγάλας συνθέσεις καὶ κονσέρτα. Ἀκόμα ἔπρεπε νὰ ἀποκλεισθῆ ἡ μουσικὴ τῆς Ἑλισσεβετιανῆς ἐποχῆς, ἀν καὶ ἀντιπροσωπεύει τὴν καλύτερην περίοδον τῆς ἀγγλικῆς μουσικῆς, ἐπειδὴ τὰ μαδριγάλια, τὰ τραγούδια καὶ τὰ ἐνορχηστρωμένα κομμάτια ποῦ ἀφθονοῦν ἐν τῇ περίοδον ἐκείνῃ, ἀποκοτῶν μίαν ἰδιαίτηρην ἀτμόσφαιρα. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς—ὅπως εἶναι οἱ δίχως συνοδείαν ὄργανον «λειτουργίας» τοῦ Byrd—σάν μίαν συναυλία ποῦ δίνεται ἐν θέατρον, θὰ ἦταν τόσο ἀνάρμοστη ὅσο καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἐνός μελοδράματος μῆσα ἐν μίᾳ ἐκκλησίᾳ. Στὸ πρόγραμμα δὲν ἀντιπροσωπεύονται καὶ πολλοὶ συνθέτες ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν συμπεριληφθῆ—δὲν τὸ ἐπιτρέπουν ὅμως τὰ χρονικὰ ὄρια τῆς συναυλίας. Ὡς τόσο τὸ πρόγραμμα, ὅπως ἔχει καταρτισθῆ, θὰ μπορέσει νὰ δώσῃ ἐν ἑλληνικῷ φιλόμουσικῷ μίαν γενικὴν ἰδέαν γιὰ τὴς κυριώτερας τάσεις τῆς σύγχρονης ἀγγλικῆς μουσικῆς.

WILLIAM WALTON

(1902)

Ἡ ἀνάβιωση τῆς Ἀγγλικῆς μουσικῆς εἶχεν ἀναπτυχθεῖ πολλά χρόνια προτοῦ τ' ἀποτελέσματά της γίνουιν αἰσθητά ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Πρῶτο γιατί δύο αἰῶνες ὄδρανεῖας εἶχαν σταθερὰ ἐδραῖώσει τὴ φήμη πῶς ἡ Ἀγγλία εἶναι "EIN LAND OHNE MUSIK," δεύτερο, γιατί οἱ ἠπειρωτικοὶ μουσικοὶ θρίσκονταν ἀκόμη πρὸ κοντὰ στὸν Βῤῥανερ καὶ τὸν Μπρῶμς γιὰ ν' ἀντιληφθοῦν πῶς ἡ ὑπεροχὴ τῆς Γερμανίας ἀρχίζει κιόλας νὰ χάνεται.

Ὁ WALTON πρῶτος ἀπὸ τῆ γενιᾶ τῶν κυριωτέρων Ἀγγλων συνθετῶν μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1914 — 18 ἀρχίζει νὰ ἔχει κάποια ἐκτίμηση στὸ ἐξωτερικόν. Τὸ 1923

κιόλας ἔνω ἔργο του παίχτηκε στὸ φεστιβάλ τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Συγχρόνου Μουσικῆς. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ὁ WALTON εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τοὺς προγενεστέρους του. Ἐχε ἀπλῶς τὴν τύχη ν' ἀρχίζει νὰ συνθέτει σὲ μιὰ ἐποχὴ πού εἶχαν πιά καρποφορήσει ἢ προσάδειες τῶν προηγουμένων γεννητῶν νὰ ξαναθεμελιώσουν τὴν Ἀγγλικὴν μουσικὴν. Τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ οἱ σύγχρονοὶ του ἦταν περὶ ὡμοιοὶ νὰ ἀναμετρηθοῦν με τοὺς ἠπειρωτικούς συναδέλφους του. Ἡ ἀκραιότης καὶ ἡ εὐδύτης χαρακτήρος τοῦ WALTON προκαλοῦν τὸν σεβασμὸ. Παρὰ τίς ἐπιτυχίες του ποτὲ δὲν ἔχασε τὸν αὐτοέλεγχον καὶ τὰ σπουδαιότερα ἔργα του πού ἐμφανίζονται σὲ σχετικῶς μεγάλα διαστήματα δίνουν τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν ἤρθαν στὴ δημοσιότητα προτοῦ θεβαιωθῆ μόνος του ὁ συνθέτης πῶς δὲν μπορούσε πιά νὰ δημιουργήσῃ κάτι καλλίτερον. Ἐχει ἐξαιρετικὸν ταλέντο στὴ μουσικὴ σάτυρα πού τὴ μεταχειρίζεται με πολὺ ἐπιτυχία στὴν "FACADE," Ἐκεῖνο ὅμως πού τραβᾷ περισσότερο στὰ ἔργα του εἶναι ἡ σύμμιξη ζωηροῦ ρυθμοῦ καὶ νευρικῆς δραστηριότητος πού ξεχωρίζει στὸ ἔργο γιὰ χορωδία "BELSHAZZAR'S FEAST," καὶ τὴν Συμφωνία του καθὼς καὶ ἡ λυρικὴ φλέβα πού κυριαρχεῖ στὸ Κονταέρτο γιὰ Βιόλα.

W. WALTON

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ "ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ ΣΤΕΜΜΑ," (CROWN IMPERIAL)

Τὸ ἐμβατήριον ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα πού παραγγέλληκαν εἰδικῶς στοὺς Βρετανούς συνθέτες γιὰ τὴ στέψη τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἑοῦ καὶ τῆς Βασιλίσσης Ἐλισαβέτ. Παίχθηκε γιὰ πρώτη φορά στὴν τελετὴ στὸ WESTMINSTER ABBEY στὶς 12 Μαΐου 1937. Συνδίαζε κάτι ἀπὸ τὸ ἐπιβλητικὸ καὶ ὑπερήφανο πού ἔχουν τὰ ἐμβατήρια τοῦ ELGAR "Μεγαλοπρέπεια καὶ Περίστασις," με τὴ βινὴ καὶ τὸ χαρακτήρα πού ἀρμόζουν στὸ εἶδος.

HENRY PURCELL

(1659 — 1695)

Τόν περασμένο Νοέμβριο έκλεισαν 250 χρόνια από τόν θάνατο τού PURCELL, πού πέθανε σέ ηλικία 35 ετών. Ο Μότσαρτ πέθανε περίπου στήν ίδια ηλικία. Κι' όπως αὐτός ἔτσι κι' ὁ PURCELL ἔχει γράψει ἕνα μέγανον ἀριθμό μουσικῶν ἔργων πού τά περισοτέρα ἀπ' αὐτά εἶναι ἀριστοτεχνικά. Ἦτανε γνήσιο προϊόν τῆς ἐποχῆς του. Στήν Ἀγγλία καθῶς και παντοῦ ἄλλου ὁ 17ος αἰώνας ἦταν περίοδος μεταστροφικῆ. Πολλά ἀπό τά ἔργα του ἀνεύθυνον πρὸς τόν ἐρχόμενον αἰώνα, και ὅμως μερικὰ ἀπ' αὐτά, ὅπως ἡ Φαντασία γιά "Ἐγχορδα μέ τή πολυπλοκή πολυφωνία, φαίνονται σάν νά ρίχνη ὁ συνδέτης ἕνα ἔλεμμα πρὸς τά πίσω, στή μεγάλη ἐποχή τῆς Ἐλισάβετ, σάν νά εἰσβολή γοτθισμοῦ στήν ἐποχή τού BAROQUE. Ο PURCELL δισπασοῦσε τή δραστηριότητα του μεταξύ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, τῆς αὐλῆς και τού θεάτρου και τῆς ἀτομικῆς τού δουλειᾶς. Τά γόστα τῆς αὐλῆς και τού λαοῦ πού ἄρισκονταν και τά δύο σέ πλήρη ἀντίθερα πρὸς τὸ καθεστῶς τού CROWELL, τόν ἀνάγκασαν νά συνδέτη ἕνα σωρὸ πρόχειρα πράγματα μουσικῆς. Ἦταν ἐπίσης συχνά ὑποχρεωμένος νά μελοποιῇ ποιήματα χωρὶς ἀξία, ἀν και κατά καιρούς συνεργάστηκε μέ διακεκριμένους συγγραφεῖς, ὅπως τόν DRYDEN, και ἔδινε τόσο προσοχή στήν ἐκλογή και τοποθέτηση τῶν λέξεων πού πολλές φορές ἡ μουσικῆ του φαίνεται σάν νάναι χυμένη στόν τόνο τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας. Τό πολὺ κοινόν, ἀν και δέν ἔλαβε συχνά τήν εὐκαιρία νά γνωρίσῃ τή μουσικῆ του, τόν παραδέχεται ὅμως γιατί εἶναι ἕνας ἐξαιρετος μελωγράφος. Γιά τήν ἰδιαίτερη του ἁρμονικῆ ἰδιорρυθμία, γιά τὸ εὐστοροφὸ ὕφος του και γιά τή λαμπρῆ δραματικῆ ἀντίληψη του ἔχει ἐκτιμηθῆ, μά κι' αὐτό πού εἶναι ἀκόμη πιό σπουδαίον, ἔχει μελετηθῆ βαθύτατα ἀπό τούς νεώτερους Ἀγγλοὺς συνθέτας ἀπό τόν HOLST ὡς τόν BRITTEN.

HENRY PURCELL
 Ὁ θρήνος τῆς Διδῶς και χορωδία ἀπὸ τὸ φινάλε τῆς ὄπερας "ΔΙΔΩ και ΑΙΝΕΙΑΣ",
 "Διδῶ και Αἰνείας", τὸ σπουδαιότερον ἔργο γιά θεάτρο τού PURCELL γράφηκε ἀπὸ παράκληση τού Γωσῆ Πρίοριζοῦ καὶ Φρίεϊνδσκαλου και χορωδιᾶσκαλου γιά νά παιχθῇ ἀπὸ τὰ παιδιά τού σχολείου του στὸ Σίεϊσα. Τὸ λιμπρέττο γραμμένο ἀπὸ τόν NAHUN ΤΑΙΕ τόν ποιητῆ τῆς ἐποχῆς, διηγεῖται σὲ στίχους κακῆς ποιότητος τήν ἐγκατάληψη τῆς Διδῶς ἀρσίουσας τῆς Κορηθῶνας ἀπὸ τὸ Αἰνεία. Ὁ θρή-

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ
 ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ (Διασκευή ELGAR)

1. ΕΜΒΑΘΗΡΙΟΝ W. WALTON
 "ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ ΣΤΕΜΜΑ,"

Ὁρχήστρα

2. "ΘΡΗΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΩΣ" και Χορωδία ἀπὸ τήν ὄπερα Διδῶ & Αἰνείας H. PURCELL

Ὁρχήστρα - Χορωδία
 Ν. Φραγκιῶ - Σηηλιοπούλου

3. "ΤΟ ΡΙΟ ΓΚΡΑΝΤΕ," C. LAMBERT

Ὁρχήστρα - Χορωδία
 πιάνο Μαρία Πασιούσανου
 Ν. Φραγκιῶ - Σηηλιοπούλου

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 15'

4. "LES ILLUMINATIONS," B. BRITTEN

Σοπράνο και Ὁρχήστρα Ἐγχορδῶν
 Μιρέϊν Φλερύ

5. ΠΡΕΛΟΥΝΤΙΟ "ΙΡΜΕΛΙΝ," F. DELIUS

Ὁρχήστρα

6. "ΣΙΡΕΝΑΤΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ," R. V. WILLIAMS

Ὁρχήστρα - Χορωδία
 Σολιό Μ. Φλερύ, Ν. Φραγκιῶ - Σηηλιοπούλου,
 Α. Χέλο, Α. Μπουρῶκου
 και Ν. Γιάννης, Γ. Μουδῆς, Α. Τζενεράλης, Α.
 Βασιλάκης, Γ. Κουκιάς

Διευθυντῆς Ὁρχήστρας A. ROYALTON-KISCH
 Διευθυντῆς Χορωδίας M. ΒΟΥΡΤΣΗΣ
 Μουσικός βοηθός R. CRICHTON
 Μεταφράσεις ΒΕΤΤΑΣ ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

Σχεδίων ἐξωφύλλου προγράμματος

ΚΛ. Κλώνη

H. PURCELL

Ἡ πιανίστα Μ. ΠΑΠΟΥΡΩΝΟΥ

21938 *Wagner*

PROGRAMME

CONSTANT LAMBERT
(1905)

GREEK NATIONAL HYMN
GOD SAVE THE KING (arr. ELGAR)

1. MARCH "CROWN IMPERIAL" W. WALTON

2. DIDO'S LAMENT and Final chorus
from "Dido and Aeneas," H. PURSELL
Frangia-Speliopoulou

3. "THE RIO GRANDE," C. LAMBERT
For chorus, orchestra and pianoforte
Marika Papaioannou (piano)
Frangia-Speliopoulou

INTERVAL 15'

4. "LES ILLUMINATIONS," B. BRITTEN
For Soprano and String Orchestra
Mireille Flery

5. PRELUDE "IRMELIN," F. DELIUS

6. SERENADE TO MUSIC . R. VAUGHAN WILLIAMS
Soloists, chorus and orchestra
Mes M. Flery, N. Frangia-Speliopoulou
L. Heva, A. Bourdakou, and Mr N. Glinos, G. Moulas,
A. Tzeneralis L. Vassilakis, G. Kocollis

Conductor A. ROYALTON - KISCH
Chorus Master M. VOURTIS
Musical Adviser R. CRICHTON
Translations by VETTA PEZOPOULOU

Programme cover designed by K1. Klonis

Ο LAMBERT είναι ο πρώτος Άγγλος συνθέτης που έγραψε έργο για το περίφημο μπαλέτο DIAGHILEV, εδώ και δέκα πέντε χρόνια κι αυτό τον κατέταξε μεταξύ των μεγαλύτερων συγχρόνων Άγγλων μουσικών. Διακρίθηκε όχι μόνον σαν συνθέτης και διευθυντής ορχήστρας, (για λίγα χρόνια ήταν μουσικός διευθυντής του Sadler's Welles Ballet,) αλλά και σαν διαπρεπής μά και αυστηρός κριτικός.

"RIO GRANDE,"
Το ποίημα του SACHEVERELL SITWELL περιγράφει την εικόνα και δίνει τη ζωή ενός φανταστικού βραχίσιου λιμανιού. Καθώς πέφτει η νύχτα, ο ποιητής με την φαντασία του πηγαίνει έξω στα βαπόρια στο λιμάνι. Άπ' έκει ακούγεται ακόμα ο ήχος της μουσικής που φέρνει η αύρα πάνω απ' τα νερά του μεγάλου ποταμού. Ο LAMBERT μελοποίησε το ποίημα για χορωδία, ορχήστρα (έγχορδα, πνευστά, και κρουστά) και σόλο πιάνο.

Όταν κανείς ακούει για πρώτη φορά, το έργο φαίνεται σαν ένα λαμπρό ραψωδικό αυτοσχεδίασμα. Όμως είναι λεπτότητα και περίτεχνα δουλεμένο γούρνο από ώριμα θέματα που όλα και ξαναγυρίζουν, ενώ ο αρχικός ρυθμός 3—3—2 ξανάρχεται σ'όλο το έργο με διάφορες μορφές. Τη γαμήτη ζωή εισαγωγή που τελειώνει με τη φράση "ακούραστος όταν οι άλλοι είναι κιόλας άποκαμμένοι, ακολουθεί μά καντέντσα για πιάνο με τη συνοδεία κυμβάλων. Το δεύτερο μέρος αρχίζει ήρεμα άλλ' εξελίσσεται με άνταση στην επανάληψη των αρχικών λέξεων του ποιήματος. Ύστερα από άλλη μά καντέντσα για πιάνο άλλ' αυτή τη φορά χωρίς συνοδεία ορχήστρας το έργο τελειώνει ήρεμα, και τις τελευταίες γραμμές τραγουδάει η μεσοφωνός μαζί με μικρή χορωδία.

νος, που σαν πολλά άλλα ζυμωρα τραγουδία είναι για φωνή μπάσου, παίζεται στη τελευταία πράξη του μελοδράματος και ακολουθείται άμεσα από τη χορωδία του φινάλε που το τραγουδεί χωρίς συνοδεία. Ο Άνιελος Εφνης από τη Κορθιάνα για την Ίταλία, ή έγκοταλειμμένη βασίλισσα πεθαίνει από λύπη στα χέρια της Βάγιας της. Ένώ ο χορός μοιρολογεί για τον θάνατό της, θλιμμένος Έρως σκορπούει ρόδα πάνω στο φερτρό της.

Ο Διτης Χορωδίας Μ. ΛΟΥΠΤΖΗΣ

C. LAMBERT

BENJAMIN BRITTEN

1913

Ο BRITTEN είναι ο ξέγγων Άγγλος συνθέτης της νέας γενεάς. Υπήρξε μαθητής του Frank Bridge και ένα από τα πρώτα του έργα είναι οι Βαριατιόνες για όρχηστρα έγχορδων, πάνω σ' ένα θέμα του βασκάλου του που ήταν και αυτός σπουδαίος συνθέτης. Δεν είναι εύκολο να τοποθετήση κανείς τον BRITTEN, γιατί η δουλειά του είναι πολύπλευρη. Έχει γράψι ένα μεγάλο έργο για όρχηστρα την "Sinfonia da Requiem", κοντσέρτα για βιολί και πιάνο, και δυο κουαρτέτα έγχορδων. Εκεί όμως που έχει την μεγαλύτερη επιτυχία είναι στα έργα φανταστικής μουσικής. Το σπουδαιότερο έργο του στο είδος αυτό ως τα σήμερα είναι το μελόδραμα "Peter Grimes", που παιχθηκε πρώτοι στο Λονδίνο από το μελοδραματικό θέατρο Sadler's Wells. Έγραψε διάφορα έργα για χορωδίες και τραγούδια πάνω σέ ποιήματα συγγραφέων που διέφεραν πολύ μεταξύ τους όπως π.χ. ο Michaelangelo, ο Donne και ο Rimbaut. Συνεργάστηκε συχνά επίσης σέ πολλές περιπτώσεις με τον σύγχρονον Άγγλον ποιητή W. H. AUDEN. Παρά την ποικιλομορφή τεχνική του και τίς μεγάλες απαιτήσεις που έχει από τους εκτελεστές, η μουσική του BRITTEN είναι ανεπιτήδευτη και κατακτά άμεσα τον ακροατή.

B. BRITTEN

A ROYALTON-KISCH

"LES ILLUMINATIONS

Ο τίτλος που έδωσε ο VERLAINE στή συλλογή πρόζας και ποιητικών αποσπασμάτων που γράφθηκαν μεταξύ του 1871-73 και που δημοσιεύθηκαν από παλαιότερο ποιητή μετά τον θάνατο του Rimbaut, μπορεί να ηρωρηθί ότι έχει διπλή σημασία, είτε γιατί αναφέρεται στίς ζωγραφιές που στολίζουν τά μεσαιωνικά χειρόγραφα, είτε γιατί δείχνει τή πρόθεση του ποιητή ριζή φώς στίς σκηνές που περιγράφει. Στήν εισαγωγή τής συλλογής τών έργων του BRITTEN, ο κ Edward Sackville West γράφει : "Ο Rimbaut καταργεί τήν παρομοίωση. Η λέξη "όμοιος", δεν έχει θέση στή λεξιλογία τών τελευταίων του έργων" πρωτότυπον και ζωγραφία γίνονται μιά εικόνα που αισθάνεται κανείς περισσότερο παρά καταλαβαίνει, σάν μιά φράση μουσικής. Κι' όμως θυμίζει μιά εικόνα και όχι μιά ιδέα κι' οι μελωδίες του BRITTEN έχουν τά αόσιτρα περιγράμματα και τά ζοφρά χρώματα ένός λειτουργικού βιβλίου και καθός δείχνουν τά τελευταία, έπεισόδια, ή γραμμή που κυριαρχεί είναι ή μετάσταση από μιά φάση ζωής στή άλλη από τά άνησχα πειράματα τής εφηβικής ηλικίας στά άπογοητευμένα μά ξεκαθαρισμένα πια σχέδια τής ώριμότητας : "Έεκίνημα γιά τήν καινούργια μουσικήν έκφραση", τό αντίθετο δηλ. τής νοσταλγικής μουσικής. Κοιτάζει πρός τά έμπρός μέ τήν μικροσκοπική διορατικότητα και τήν τομηρή δραστηριότητα τής νέας δύναμης. Η μελωδίες του BRITTEN γραμμένες γιά φωνές οσπρήνου ή τενόρου και όρχηστρα έγχορδων παίχθηκαν γιά πρώτη φορά στή Λονδίνο στά 1900.

FREDERICK DELIUS

(1862 — 1934)

F. DELIUS

R. VAUGHAN WILLIAMS

Ο DELIUS γεννήθηκε στο BRADFORD στο YORKSHIRE από γονείς Γερμανούς που είχαν εγκατασταθή στην Άγγλία. Έμεινε λίγο καιρό στη Φλόριδα, οπουδασε στο Παρίσι και στη Λειψία και τέλος εγκαταστάθηκε στη Γαλλία. Γι' αυτό η μουσική του δέν μπορεί να θεωρηθή ως καθαρά Άγγλική, Γαλλική ή Γερμανική, αλλά με την δημοτικότητα που απόκτησε στην Άγγλία και την επίδρασί της σε μεταγενέστερους συνθέτες εκεί πήρε θέση μέσα στην Άγγλική μουσική παράδοση. Ο DELIUS φαίνεται να έχη μιά φυσική ροπή προς τους βόρειους λαούς. Θάυμαζε τον GRIEG που έπεισε τον πατέρα του DELIUS να επιτρέψη στο γιού του να διαλέξει τη μουσική για επάγγελμα. Η γυναίκα του ήταν Σουηδή, κ' οι φίλοι του όπως ο δραματικός συγγραφέας ΣΤΡΙΜΠΕΡΓΚ ήταν Σκανδιναβοί. Παρ' όλη του την πλατειά μόρφωση είχε προλήψεις κι' ήταν μαζί ήδονιστής και άδεις.

Μερικά από τα πρώτα του έργα είναι γεμάτα δύναμι και κίνησι αλλά η περισσότερη μεταγενέστερη μουσική του είναι νοσταλγική και μελαγχολική. Σπανίως έγραφε a four-square melody προτιμώντας σύντομες λυρικές φράσεις που περνούν

από όργανο σε όργανο πάνω σ' ένα φόντο χρωματικής αρμονίας. Ο DELIUS βρήκε τέλειο έκτελεστή στο πρόσωπο του SIR THOMAS BEECHAM που ώργάνωσε και διηύθυνε ένα μεγάλο Φεστιβάλ στο Λονδίνο τό 1929.

Πρελούντιο. "IRMELIN,,

Στά τελευταία του χρονιά ο DELIUS μ' όλο που ήταν τυφλός και μισοπαράλυτος, η αγάπη γιά να γράφη μουσική δέν τον είχε εγκαταλείψη. Τόν βοηθούσε ένας νέος μουσικός από τό YORKSHIRE ο ERIC FENDY που τού έκανε τόν γραμματέα. "Ένα άπ' τά έργα που γράφτηκαν μ' αυτόν τόν τρόπο είναι και τό σύντομο Πρελούδιο γιά όρχήστρα, γραμμένο στό 1931 πάνω σε θέματα από τό μελόδραμα IRMELIN, που συνέθεσε στό πρώτα του χρονία και δέν δημοσίευσε.

RALPH VAUGHAN WILLIAMS

(1872)

Ἡ παρακμή τῆς Ἀγγλικῆς μουσικῆς πού ἀρχίζει ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Purcell καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἀναγεννήσεώς της σὸ τέλος τοῦ τελευταίου αἰῶνα, συμπίπτει σχεδὸν ἀκριβῶς μετὰ τὴν περίοδο τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἱταλικῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς. Ὁ VAUGHAN WILLIAMS, ἀφ' οὗ πέρασε ἀπὸ τὸ Royal College of Music σὸ Λονδίνο, σπούδασε, στὴ Γερμανία καὶ ἀργότερα πῆρε μερικά μαθήματα μετὰ τὸν Ravel στὴ Γαλλία. Τὸ αὐθόρμητο καὶ πλούσιο ταλέντο τοῦ Eisgar τοῦ ἐπέτρεψε νὰ γράφῃ ἄλλ' ὅμως καθαρὴ Ἀγγλικὴ μουσικὴ σὲ ὕφος πού δέν δείχνει καμμιά ὁμηγορικὴ διαφορὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους συνθέτας. τοῦ τέλους τοῦ 19ου αἰῶνα, ἀλλὰ ὁ Vaughan Williams, ὅπως ὁ φίλος του καὶ σύντροφός του Holst, πού πέθανε τὸ 1934, αἰσθάνθηκε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σπᾶσῃ τὰ δεσμά πού ἔνωσαν τὴν Ἀγγλικὴ μουσικὴ μετὰ τὴν ἡρωικὴν Εὐρώπην. Ἡ ἀπολύτρωση τους ἔγινε ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ πλοῦτου τῆς Ἀγγλίας, τοῦ Ἀγγλικοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ πού δταν αὐτοὶ ἦταν ἀκόμη νέοι, εἶχε συστηματικὰ περισυλλεγῆ ἀπὸ διάφορους ἐνθουσιώδεις ἄσῶν τὸν Cecil Sharp, πού περιέσωσε τὰ τραγούδια αὐτὰ ἀπὸ τὴν λήθη στὴ ὁποία ἦταν πολὺ φθιτικὸ νὰ περιπέσουν καθὼς οἱ νέες συνθήκες τῆς βιομηχανικῆς ζωῆς πνίγουν τῆς παλαιᾶς παραδόσεως. Ἡ προσωπικότης τοῦ VAUGHAN WILLIAMS ἦταν τόσο δυνατὴ, καὶ ἡ κατανόησιν τῆς Ἀγγλικῆς μουσικῆς παρὰ τόσο τέλεια, ὥστε ἦταν ἱκανὸς νὰ ἐπιτύχῃ τὸν συνδυασμὸ τοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ μετὰ τίς ἄλλες πλατύτερες μουσικῆς μορφῆς. Σπάνια μεταχειρίζεται σύγχρονα λαϊκὰ τραγούδια στὰ ἔργα του, ἀλλὰ ἡ ἐπίδρασις τοῦ αἰσθητῆ, "Ἐχει γράψῃ πεντε συμφωνίας, μελοδράματα, πολὺς μεγάλης κλίμακος χορωδίες, μουσικὴ δωματίου, καὶ πολλὰ ἔργα πού εἶναι δύσκολα νὰ ταξινομηθοῦν. Ἐνεβάθυνε στὴ Ἀγγλικὴ λογοτεχνίαν καὶ μάλιστα στὴ Βίβλον καὶ τοὺς θεοσοφικοὺς ποιητῆς (μεγάλο μέρος τῆς μουσικῆς του ἔχει θρησκευτικὸν χαρακτήρα). Ἡ μουσικὴ του φέρνει τὴ σφραγίδα τῆς δυνατῆς προσωπικότητός του, εἶναι ὅμως καὶ ἀπιστευτὰ πρῶκίλη.

SERENADE TO MUSIC

Τὸ 1940, οἱ Ἀγγλοὶ μουσικοὶ ἐόρτασαν τὴν 70 ἐπέτειον τοῦ διάσπμου δευθεντοῦ ὀρχήστρας Sir Henry Wood. Μιά συναυλία δόθηκε πρὸς τιμὴν του στὸ Royal Albert Hall σὸ Λονδίνο καὶ ὁ VAUGHAN WILLIAMS ὡς ὁ σπουδαιότερος τῶν σημερινῶν Βρετανῶν συνθετῶν προσεκλήθη νὰ συμβάλῃ μετὰ ἓνα ἔργο του στὴ περίστασι.

Διάλεξε νὰ μελοποιήσῃ μερικὰς γραμμὰς ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ κῆπου στὴ τελευταία πράξι τοῦ ἔμπορα τῆς Βενετίας τοῦ Shakespeare. Ἡ Serenade ἐπαίχθηκε ἀπὸ 16 διακεκριμένους σολίστ μετὰ τὴν Συμφωνικὴ ὀρχήστρα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ ἰδίου Sir Henry Wood.

Ἀναλυτικὲς σημειώσεις προγράμματος ἀπὸ τοῦ κ. ΠΟΝΑΑΝΤ ΚΡΑ-Ι-ΤΟΝ